

ОСОБЛИВОСТІ СЕМАНТИЧНОЇ СТРУКТУРИ ДІЄСЛІВ-ЗООФОНІВ

Звукова сигналізація існує в усіх видів тварин. Зоологи підраховували, що курка, наприклад, видає 13 різних звуків, півень – 15, синиця – 90, грак – 120, сіра ворона – до 300, жаба – 6, дельфін – 32, лисиця – 36, свиня – 23, кінь – близько 100, людиноподібна мавпа – понад 40 [4, с. 11].

У мові для передачі звукових сигналів тварин використовують дієслова-зоофони, вивчення яких є актуальним, оскільки вони репрезентують звукоферу тваринного світу і є одним із джерел світопізнання людини. Дослідження дієслів звукової семантики сприятиме розширенню наукових знань про внутрішню організацію та особливості функціонування дієслівної лексики української мови.

Вивчення лексичних засобів, що вживаються в мові для передачі звуків тварин, уже здійснювалося фрагментарно на матеріалі англійської мови [3], фінської [1], російської – у працях Р.Г. Карунц, Н.П. Сидорової, І.О. Сколотова та ін. Метою статті є структурний аналіз зоофонів-вербативів, які є засобом лексикалізації звуків тварин в українській мові.

Специфіка названих дієслів полягає в тому, що вони не вступають в антонімічні відношення й мають слабо розвинені синонімічні зв'язки. Власне ідеографічних синонімів серед зоофонів виявлено небагато. У синонімічний ряд їх об'єднує закріпленість за одним таксономічним класом імен (тварини) та спільний семантичний компонент. Наприклад, члени синонімічного ряду з доміантою *гавкати* мають у своїй семантиці спільний компонент «**характер звучання**» – **уривчастість** – і переважно вказують на ступінь вияву тієї чи іншої ознаки, пор.: *гавкати* – «видавати уривчасті звуки (про собак, лисиць і деяких інших тварин)» [7, т. 2, с. 8]; *гавкотіти* (підс. до *гавкати*) – актуалізованою є сема тривалості й інтенсивності звучання; *дзявкати* (*цявкати*) – актуалізується сема висоти звучання (позитивний варіант) – пискливо, дзвінко гавкати (про маленьких собак); *дзявкотіти* (підс. до *дзявкати*); *рявкати* (*розм.*) – грубо, грізно, сердито гавкати – актуалізуються семи висоти звучання (негативний варіант – низьке, грубе звучання) та емоційного звуковиявлення (злість, агресивність); *брехати* (*розм.*), *гвалтувати*, *валувати* (переважно про багатьох собак – голосно й тривалий час) [6, т. 1, с. 321] – актуалізованими є семи гучності й тривалості звучання.

Звукова сигналізація представників родини вовчих (вовки, лисиці, песці, собаки, шакали) передається дієсловами *гавкати*, *гавкотіти*, *дзявкати*, *дзявкотіти*, *дзявонити*, *дзяворити*, *дзяволіти*, *дзявуліти*, *дзявуліти*, *цявкати* (*розм.*), *рявкати* (*розм.*), *вити*, *вищати*, *скавучати*, *скавчати*, *скавуліти*, *брехати* (*розм.*): *А якось чує крізь сон: Ласочка (лисця) дзявуліть* (Григор Тютюнник); *Ні «Данила», ні «баби Оксєнші» Кузька не займає, тільки бігає навколо них та вищить* (Григор Тютюнник); *І ніч глуха. І пес надворі виє. І світ кривавий, матінко свята! Чужа бабуся коврою укрис, своє розкаже, ваше розпита* (Л. Костенко); *А все той песик скімлить на снігу* (Л. Костенко).

Представники родини вовчих, а також парнокопитні та непарнокопитні, крім уривчастих звуків, можуть видавати звуки іншого характеру – протяжні: *Олені, верблюди режуть, корови мукають, вовки й шакали виють у тому разі, коли повітряний струмінь з легень виходить більш-менш плавно* (Л. Стішковська).

Дієслово *вити* – «видавати протяжні високі та жалібні звуки (про собак, вовків та деяких інших тварин)» [7, т. 1, с. 509]: *Пес не гавкав, а тільки тихо й нудно вив* (М. Хвильовий) – є доміантою синонімічного ряду, що об'єднує дієслова зі спільним семантичним компонентом «**характер звучання**» – **протяжність**: *скавучати* [*скавчати*] – «повискувати (жалібно, радісно або з нетерпінням), стиха вити (про собак та інших тварин)» [7, т. 9, с. 238], *скавуліти* [*скавуліти*] – «повискуючи, стиха вити» [6, т. 2, с. 219], *скиглити* – «підвивати, жалібно чи радісно повискувати (про собак та інших тварин); скавчати» [7, т. 9, с. 261], *скімлити* [*скіміти*] – «видавати протяжні, жалібні звуки (про тварин)» [7, т. 9, с. 269]: *Лиш десь на хуторі собаки ще довго витимуть вночі* (Л. Костенко); *Скавулітиме десь у переярку лисиця біля своєї нори, пахнутимуть глєм пливунів води, що крадькома від царства вод підземних тікають у Дніпро, на сонце, а далі – в море* (Григор Тютюнник).

Названі вище дієслова є прикладом поєднання в одній дії кількох процесів: звуковираження, характеру протікання та способу вияву психофізичного стану суб'єкта. На думку мовознавців, це свідчить, «що умовно одностанним дієсловам властиві складні стосунки в системі лексичної семантики сучасної української літературної мови» [5, с. 25].

У синонімічний ряд об'єднуються дієслова *ревіти* [*ревти*] – *русти* (діал.), *бутіти* (діал.), *рикати*, *ричати*, *мукасти* з актуалізованою семою «**гучність звучання**»: *Поглядаючи на овечки, що блеяли в загородах, на свій писаний ботей (стадо), на корови, що дзвонили та рули по випасах в лісі, – він не журився* (М. Коцюбинський).

Дієслово *ревіти* – видавати гучні протяжні звуки як домінанта синонімічного ряду передає звучання тварин безвідносно до їхнього ряду чи родини й містить у семантиці два компоненти значення: високий ступінь гучності й лінійність, протяжність звучання: *А так – птиці щебечуть, воли ревуть, собаки гавкають... І ніхто не знає, що вони кажуть...* (Панас Мирний); *А в нетрях уже ревіли ізюбри* (І. Багрянний); *Ревли весною тури-переможці, шугали кажани-чепіргачі* (Л. Костенко). У тексті може бути вказівка на досить значний вияв гучності, що пов'язано з фізичним чи психічним станом тварини: видавати такі звуки від болю, страху, голоду тощо, пор.: *Все навколо заволоклося сизим пригрітлим димом, він пасмами плив по воді; вздовж вулиці палали хати й сараї, страшно ревла худоба* (А. Дімаров); *Скочив бугай на тин, – та на кілку й застряв... Страховище заколихалось, ревноло не своїм голосом, рвонулось з усієї мочі...* (Панас Мирний). Висота звучання не виражена в семантиці дієслова *ревіти*, хоча може уточнюватися за допомогою описового конкретизатора: *Щороку, коли настає осінь, олені починають ревіти. У воронезьких, кримських, кавказьких і алтайських справжніх оленів манера ревіння загалом та сама, але тон в одних вищий, а в інших трохи нижчий* (Л. Стішковська). Інші члени синонімічного ряду, крім семи гучності, мають додаткові компоненти значень: дієслова *рикати* й *ричати* своєю семантикою вказують на великий розмір тварини та ряд (хижі): *ричати* – «видавати протяжні загрозливі звуки низького тону, що нагадують звук «р-р-р»» [7, т. 8, с. 546], *рикати* – «видавати рик – уривчасті загрозливі звуки (про тварин)» [7, т. 8, с. 534]: *Навіть звірові дане своє: ведмідь реве, вовк виє, лев рика* (Григорій Тютюнник); *Лев тоді як стрибе та як рикне! Луна покотилася громом* (О. Довженко). Такі звуки є оборонно-захисними сигналами хижаків. Якщо ж зазначені дієслова вживаються для звукономінації ряду парнокопитних, то актуальним у їх семантиці стає компонент «гучність звучання»: *Ти меш годувати мене і мого тазду, а я тебе буду шанувати, щоб ти легко спала, щоб і рідко рикала, щоб ти тебе чередінниця не пізнала, де ти ночувала, де ти стояла, щоб ти тебе хто не урік...* (М. Коцюбинський). Лексеми *русти*, *бутіти*, *мукари* не вживаються для звукономінації хижаків. Суб'єктами при предикатах дії *бутіти*, *русти* можуть бути *бугай*, *тур*, *віл* тощо. Зоофон *мукари* – «видавати звуки «му-му»; ревіти (про велику рогату худобу)» [7, т. 4, с. 824] в ролі суб'єкта передбачає іменники *корова*, *теля*: *Пахло ще кінським потом, і мукали покірні корови* (М. Хвильовий); *Худоба в хліві почала мукари* (Є. Гуцало). У дієслові *бутіти* актуалізується сема висоти звучання – глухо ревіти, видавати низькі звуки, гучність виражається експліцитно, наприклад: *Найчастіше Рудь сікався до великого, мов чорна гора, тура, який бутів грізно і потужно, аж, здавалося, двигить земля від його бутіння* (П. Загребельний).

Тварини класу Земноводні – жаби, ропухи – здебільшого не мають спеціального голосового апарату й видають характерні для них звуки шляхом коливання стінок тіла: *Красива і величезна (кавказька бура жаба)..., опинившись у руках, ...пихкає, а стінки її тіла вібрують* (Л. Стішковська). Звуки земноводних реалізують дієслова, об'єднані в синонімічний ряд *квакати* – уривчасто кричати, *кумкати*, *крумкати*, *кректати*, *крекотати* (підс.), *крякати*, *рехкати* (діал.), *скреготати*, *скрекотати*: *В тихім плесі потічка, над яким горів царівник сонячним цвітом та синів лабуштан низкою черевиків, жалібно кумкали жаби* (М. Коцюбинський); *По болотах скрегоцуть млосні жаби, Шепоче тьма і стогне в снах Дніпро* (Є. Маланюк).

З усіх плазунів справжній голос мають тільки гекони, хамелеони та крокодили. В інших звуки утворюються під час різкого видиху повітря з легень. Ці звуки переважно глухі, протяжні, мають незначний ступінь гучності, хоча й неоднаковий у різних плазунів: *Так шиплять черепахи, змії та ящірки. Більш гучні звуки в змії виходять тому, що у звукоутворенні бере участь надгортанник* (Л. Стішковська); *При активних оборонних рефlekсах черепахи прибирають загрозливої пози: широко відкривають рот, сичать, деякі боляче кусаються та ін.* (Л. Романова); *Хамелеон шипить, змінював колір, намагався схопити гілку, але при всіх своїх рухах не завдав жодного удару рогами* (Дж. Даррел); *Часто раптова зміна кольору служить для відстрашування ворогів. При цьому хамелеон прибирає ще й загрозливої пози: широко відкриває яскраво забарвлений всередині рот і голосно сичить, тіло його роздувається, від чого розміри тварини збільшуються майже вдвоє* (Л. Романова). Як бачимо з прикладів, для передачі звуків плазунів уживаються паралельно дієслова *шипіти*, *сичати*.

Лексема *кричати* належить до ядра лексико-семантичної підгрупи дієслів-зоофонів, бо найбільш узагальнено передає звуки тварин, хоча вона й не покриває весь семантичний простір аналізованих вербативів. Так, наприклад, ця лексема не співвідноситься з дієсловами *муркати*, *мурчати*, *воркотати* [воркотіти], *вуркотати* [вуркотіти], *шипіти*, *сичати* тощо, що означають «видавати несильні звуки низького тембру», оскільки дієслово *кричати* у семантиці містить компонент «високий ступінь гучності». Проте сема гучності може нейтралізуватися, якщо дієслово вживається в значенні «видавати звуки, характерні для певного біологічного виду чи ряду тварин». У такому разі для передачі звукових сигналів тварин навіть можливе паралельне використання дієслів *кричати* – *співати*: *Навряд чи потрібен надзвичайний слух, щоб розібратися: різні види безхвостих земноводних кричать по-різному. Пісня зеленої ропухи не дуже голосна, але мелодійна, вона нагадує піцикато на скрипці. Ропухи «співають», сидячи на землі чи в глибині нір* (Л. Стішковська). Семантичне значення дієслова *кричати* може розширюватися за рахунок додаткових компонентів, якщо зоофон використовується для позначення неприємних для людського сприйняття звуків або передачі емоційного чи фізичного стану тварини. Ця лексема вживається також для звукономінації маловідомих чи екзотичних тварин: *На невеличкому клаптику суші збираються тисячі тварин (морські котики), яких не назвеш мовчазними: кричать глави гаремів – сікачі, кричать самки, кричать їхні щенята* (Л. Стішковська).

Звуки можуть утворюватися не тільки за допомогою голосового апарату, вони виникають, коли тварина випускає повітря через ніс. Як пише Л.Л. Стішковська, «всі представники родини конячих гучно хрюпуть, із силою випускаючи повітря через ніздрі». Утворені так звуки передаються синонімічним рядом зоофонів *пихкати* – «ви-

давати глухі уривчасті звуки, шумно випускаючи повітря з ніздрів, рота» [7, т. 6, с. 358], *пирскати* [пирськати], *порскати* (розм.), *прискати* (розм.), *прихати* (розм.), *прихкати* (розм.), *форкати*, *фиркати*, *хоркати*, *фуркати* (розм.), *фукати* (діал.), *чмихати*: *І знову зробилося тихо, тільки блимали зорі та було чути, як в улоговині пирхають коні, пощипуючи траву* (Григорій Тютюнник); *Коні шалено хвищали хвостами, били ногами, пирськали, мотали головами* (І. Багрянний); *Устим хватає коней за вуздечки, А ті хропуть, зметнувшись на диби* (А. Малишко). *Коли алігатор реве, він відкриває пащу, пирхає ж із закритою пащею* (Л. Стішковська); *Тільки чуть було, як по хлівах чмихає тварина* (Б. Грінченко).

Під час проходження повітряного струменя через носову перегородку тварин утворюються й звуки іншого характеру – протяжні – свистячі або шиплячі, позначувані, відповідно, дієсловами *сáпати* – дихати «важко, зі свистом» [6, т. 1, с. 417], *свистіти*, *сопіти*, *шипіти*: *Пропускаючи повітря через ніс, свистять качконоси, багато собачих. Більшість котів – і великих, і дрібних – шиплять, пирхають теж за допомогою носа* (Л. Стішковська); *Чутно, як худоба в оборах важко сопе та Гафійка нерівно дихає поруч Маланки* (М. Коцюбинський); *Було чути лише, як шелестить на деревах листя та важко сáпають коні* (Григорій Тютюнник). У дієслові *сáпати* ядерною семою є сема фізіологічної дії – «важко дихати», семи ж звуковираження та руху – супровідні.

Тварини можуть створювати звуки під час їжі, пересування, бійки тощо. Так, під час розжовування їжі тварини видають хрумкіт, плямкання або чавкання. Дієслова *хруммати* [хрумкати], *хрупати*, *хрумтіти*, *хрумкнути* найчастіше передбачають суб'єкт дії – коней, кіз, корів, овець та інших тварин. У названих дієсловах звукономінація поєднується з вираженням фізіологічної дії. Залежно від того, яка сема є актуальною, в реченні такі зоофони реалізуються в різних конструкціях. Якщо актуалізується сема фізіологічної дії, то дієслова *хруммати*, *хрумкати*, *хрупати* набувають перехідності, наприклад: *Розгнудані коні, інколи форкаючи, тихо хруммали обрік* (М. Коцюбинський); *Покірно збіглися корови і смачно хрумкають траву* (В. Сосюра). При актуалізованій семі звучання названі вище дієслова вживаються в конструкції без додатка чи з додатком в орудному відмінку, який указує на каузатора звуку: *Кінь подивився скося, наставив вуха, але далі хрумкав молоденькою соковитою травицею* (Ю. Смолич); *Під повіткою подзвонював вудилами та хрумтів травною виїзний коник* (Ю. Збанацький).

Під час руху, пересування, бійки, збудження тварини утворюють різкі, дзвінкі чи гуркітливі звуки, репрезентовані зоофонами *цокотіти*, *торохтіти*, *барабанити* тощо, наприклад: *Сумирний боязкий звірок агуті, якого за красиве хутро називають золотим зайцем, барабанить по землі передніми лапами. Аналогічно роблять олені, барани і сарни. Збуджуючись, вони стукають копитами...* (Л. Стішковська).

У зазначених дієсловах виконання дії та звуковираження нерозривні, тобто дія не може відбуватися без звуковираження, а звуковираження не може з'явитися без дії. Залежно від контексту, в таких дієслівних одиницях сема звуковираження може бути ядерною, а сема руху – супровідною та навпаки. Наприклад, у реченні [*Отара овець*] ... *мекала на різні лади, дрібненько цокотіла ратичками по сухому глиняному ґрунті* (Григорій Тютюнник) актуалізується сема руху. А в реченні *Поскрипує на вибоях карета, Сопе під гору пара вороних!* (А. Малишко) дієслово *сопіти* означає не тільки звучання, а й фізіологічний стан тварини під час руху – коні рухаються, докладаючи певних зусиль. Як видно з контексту, зоофон у своїй структурі об'єднує декілька сем, тому й можлива сполучуваність *сопе під гору*, хоча вона й не передбачена семантикою аналізованого дієслова. Це явище зазвичай так чи інакше пов'язане з конситуативно зумовленим розширенням лексичного значення слова в контексті, вживанні; особливо в образному, художньому мовленні слово за своєю семантикою нерідко виявляється ширше, більше за обсягом від цього самого слова, поданого в словнику.

Плазуни, рухаючись, *шарудять* – видають «слабкий шерех, шелест» [7, т. 11, с. 418]. У семантиці дієслова *шарудіти* наявна сема «невелика гучність». Цікавим із погляду сполучувальних можливостей є конструкція *гучно шарудить*: *Сцинковий геко́н (змія) теж може гучно шарудіти, але в нього звуки виникають, коли він швидко рухає хвостом, вкритим великими лусочками* (Л. Стішковська). Як зауважує О.Д. Глушич, «... взаємозв'язок значень слів, які сполучаються за семантичними ознаками, накладає деякі обмеження на лексичну сполучуваність» [2, с. 114], тобто дієслово, що вказує на слабке звучання, не може сполучатися з прислівником, який означає сильний вияв дії. Якщо таке сполучення трапляється в мовленні, то воно здебільшого характеризує емоційний стан людини, яка сприймає звучання.

У представлених моделях речень, крім предиката й суб'єкта дії, названо каузатора звучання (*ратичці, лапи, хвіст*). Як зауважує Л. Стішковська, «цим арсенал звукотворних засобів ссавців не обмежується. Не останнє місце в ньому посідає такий «інструмент», як зуби. Ними *скреготять* і *клацають*. Хом'яки, полівки і паки можуть видавати за допомогою зубів своєрідний тріск. *Стукають зубами й олені*, а представники родини собачих видобувають характерні звуки, клацаючи щелепами» [8, с. 35]. Такі звуки позначаються предметними дієсловами звукової семантики.

Отже, у процесі розвитку семантичної структури слова можуть з'являтися нові звуконаслідувальні значення. Це трапляється, коли звуки тварин, комах нагадують звуки людини чи механізмів: *Переведіть мене через майдан, Туди, де бджоли в гречці стогнуть глухо...* (В. Коротич); *Щоб відстрашити ворога, цикади різко «скрикують», а жуки-вусачі починають рипіти* (Л. Стішковська); *Деся далеко сурмиє ізюбр, і луна котилася нетрами. Він починав з низької ноти і підносив її дедалі вище, до шаленого бойового реву-виклику* (І. Багрянний).

Дієслова-зоофони мають неоднаковий обсяг лексичних значень, а отже, й різні сполучувальні можливості: є такі, що передають звуковираження, характерне для багатьох видів тварин, і ті, що називають звуки певного виду, ряду чи родини. Суб'єкт дії (джерело звучання) є одночасно каузатором. Хоча в окремих зоофонах суб'єкт може виявлятися синтетично – безпосередньо із семної структури слова – *ірже* (кінь), *кумкає* (жаба), *гавкає* (со-

бака), *нявчить* (кішка) тощо, все одно в контекстному вживанні він майже завжди передається й аналітично, тому що є обов'язковою семою, для якої необхідна актантна реалізація.

Значущим для диференціації зоофонів є віднесеність суб'єкта до класу птахів, комах, ссавців чи інших тварин. Характер звучання, яке утворюють тварини, залежить від наявності/відсутності в них голосового апарату, від призначення звукового сигналу, іноді від належності тварини до певного біологічного угруповання – родини.

У результаті дослідження дієслів-зоофонів з'ясовано, що їх основне номінативне значення складається з низки семантичних компонентів, які співвідносяться з об'єктивними ознаками існування звуку як природного явища – гучності, висоти, тривалості, або протяжності в часі. Ядерними компонентами семантичної структури аналізованих зоофонів є семи «джерело звучання», «каузатор звучання» (явний чи прихований), акустичні характеристики звуків («гучність», «висота», «протяжність у часі»). Ці ознаки можуть бути або компонентами значення самого зоофона, або міститися в елементах синтагматичного ланцюга, що сполучаються з дієсловами звучання. До факультативних сем належать локативні, темпоральні, сема призначення звукового сигналу, сприйняття звучання людиною. Зазначені компоненти виявляються з контекстного оточення звукономінативних дієслів. Дієслова, в яких сема звучання є супровідною, члени інших лексико-семантичних груп, ужиті в значенні дієслів-зоофонів, співвідносяться з периферією процесуального мікрополя зоофонів і потребують подальшого вивчення..

Література:

1. Беликова А.Е. Семантика глаголов звучания в финском языке : дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.22 / А.Е. Беликова ; Петрозаводск. гос. ун-т. – Петрозаводск, 2004. – 238 с.
2. Глушич О.Д. Лексическая сочетаемость существительных-звукообозначений в русском языке / О.Д. Глушич // Русское языкознание. – К., 1989. – Вып. 18. – С. 111–117.
3. Гунина Н.А. Системная и функциональная категоризация английских глаголов с общим значением «звучание» : дисс. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.04 / Н.А. Гунина ; Тамбовский гос. ун-т имени Г.Р. Державина. – Тамбов, 2000. – 182 с.
4. Дубров А.П. Рассказы о животных, говорящих человеческим языком / А.П. Дубров. – М. : Медицина, 1992. – 96 с.
5. Клименко Н.Ф. Формалізовані основи семантичної класифікації лексики / Н.Ф. Клименко, М.М. Пешак, І.Ф. Савченко. – К. : Наук. думка, 1982. – 250 с.
6. Словник синонімів української мови : у 2 т. / [А.А. Бурячок, Г.М. Гнатюк, С.І. Головащук та ін.]. – К. : Наук. думка, 2001. – Т. 1. – 1040 с.; Т. 2 – 960 с.
7. Словник української мови : в 11 т. / ред. кол.: акад. АН УРСР І.К. Білодід. – К. : Наук. думка, 1970–1980.
8. Стішковська Л.Л. Про що говорять тварини / Л.Л. Стішковська. – К. : Урожай, 1986. – 168 с.

Анотація

О. БАБАКОВА, З. МИТЯЙ. ОСОБЛИВОСТІ СЕМАНТИЧНОЇ СТРУКТУРИ ДІЄСЛІВ-ЗООФОНІВ

У статті схарактеризовано особливості семантичної структури дієслів-зоофонів, виявлено ядерні та факультативні компоненти їх значення, встановлено залежність сполучувальних можливостей дієслівних лексем від їх семантики. У семантичній структурі зоофонів виокремлено семантичні компоненти, що співвідносяться з об'єктивними ознаками існування звуку як природного явища, – семи гучності, висоти, тривалості.

Ключові слова: зоофони, семантична структура, ядерні та факультативні семи, акустичні характеристики.

Анотация

О. БАБАКОВА, З. МИТЯЙ. ОСОБЕННОСТИ СЕМАНТИЧЕСКОЙ СТРУКТУРЫ ГЛАГОЛОВ-ЗООФОНОВ

В статье охарактеризованы особенности семантической структуры глаголов-зоофонов, выявлены ядерные и факультативные компоненты их значения. В семантической структуре зоофонов выделены семантические компоненты, которые соотносятся с объективными признаками существования звука как природного явления, – семы громкости, высоты, длительности.

Ключевые слова: зоофоны, семантическая структура, ядерные и факультативные семи, акустические характеристики.

Summary

O. BABAKOVA, Z. MITAY. THE PECULIARITIES OF SEMANTIC STRUCTURE OF VERBS-ZOOPHONES

The peculiarities of semantic structure of verbs-zoophones are characterized, nuclear and optional components of their meaning are exposed, the dependence of combinative potential of the verb lexes upon their semantics is established in the article. Components that correlate with objective features of the existence of sound as natural phenomena (loudness, pitch of tone, duration) are defined in semantic structure of zoophones.

Key words: zoophones, semantic structure, nuclear and optional semes, acoustic characteristics.